

FENT CARREERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 171

Any XIV

NOVEMBRE, 2000

Assistents al II Congrés de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca davant l'Auditori de Sa Màniga (Sant Llorenç des Cardassar)

Pingüins enviats per Antoni Gelabert passant l'estona per la Patagònia.

Sumari

Editorial i sumari	2
II Congrés de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca	3
Passant l'estona a la Patagònia i Tierra del Fuego	6
La Cultura a Mallorca: Una visió crítica de la nostra història	9
Programa Joventud 2000-2006	10
Poemes d'en Rosselló	11
Réquiem per sa mestressa	11
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
El temps.	15
Racó de Cuina: Fricandó al cava	15
De Viatge amb Viatges Martel	16
Biblioteca municipal	17
Mariers i marieres aprenen a sonar el fobiol i les xeremies	18
Què passa amb el gas-oil i els pagesos? ..	19
Premis Maria Ferret i Eladi Homs	19
Xerradeta amb Jesús del Campo García -Camba	20
Una lliçó d'història	20
Carrerany Esportiu:	
Escacs: Setembre radiant	22
Futbol Benjamí	23

FOTOGRAFIES:

Magí Ferriol Bauzà
Miquel Morey Mas
Antoni Gelabert Mas
Josep Ferriol Torelló
Club d'Escacs de Maria

EDITORIAL

Renovar-se o morir, aquesta dita popular, moltes de vegades és ben certa, i a mesura que van passant els anys tots els sectors s'han d'anar adaptant al nou temps, que avança a una velocitat de vertigen, ja veurem si amb aquesta velocitat el món arriba a port o s'estavella, ja ho veurem!!.

Aquesta vegada ha tocat a la Premsa Forana fer una aturada per anar mirant la feina feta al llarg d'aquests anys i plantejar-se nous reptes de cara al futur. Dos dies, 27 i 28 de novembre, hem estat units a l'auditori de Sa Màniga a Sant Llorenç els responsables de la cinquantena de revistes associades a l'Associació de Premsa Forana de Mallorca i hem parlat dels temes que ens toquen de prop, de nous reptes per encarar el futur, per poder continuar sortint al carrer i entrar a les vostres cases amb les notícies fresques del territori més proper.

Era necessari aquest congrés, després de 15 anys, perquè el col·lectiu de la Premsa Forana miràs al seu voltant, per veure com hem canviat nosaltres i com ha canviat tot. Moltes de les revistes de la Premsa Forana sorgiren als inicis de la democràcia de col·lectius de persones voluntàries preocupades per la cultura, la llengua, la democràcia, per donar una empenta de canvi a la societat del moment i acostar-la a una més propera a l'actual.

Ara, aquesta aturada ha anat bé per fer anàlisis, mirar la feina feta i prendre força per encarar el futur, cada una de les revistes associades a Premsa Forana és un món diferent, cada una té els seus propis problemes, algunes són empreses que miren els resultats econòmics i d'altres, com la nostra, la base del funcionament és la feina desinteressada d'unes quantes persones, i al final totes surten al carrer a escampar el seu missatge.

Però si volem afrontar el futur, hem de procurar adaptar-nos als aires actuals, aprofitar la tecnologia del moment, estructurar-nos de manera que si algú es cansa el projecte continuï, organitzar l'Associació per poder generar recursos econòmics, poder "professionalitzar" algunes feines i no haver de dependre tant del voluntarisme, fer front comú per poder reivindicar a les institucions un tracte més favorable envers la nostra feina, etc. tot això hem debatut en aquest congrés, ara esperem que les conclusions que en traquem siguin profitoses per a tothom, els qui feim les revistes i els lectors, perquè les dues parts són necessàries per poder continuar endavant en aquest camí.

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Antoni Gelabert Mas, Antoni Fiol Morey, Miquel Oliver i Roig, Miquel Rosselló i Quetglas, Mateu Morro, Direcció General de Joventud, Francesca Mas Ximenis, Jaume Pocoví i Ripoll, Fundació Maria Ferret, Josep Ferriol Torelló i Jeroni Bergas Ferriol.,

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
<http://www.premsaforana.com/fentcarrerany>
c/e: fentcarrerany@premsaforana.com
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

La redacció de Fent Carrerany
no es fa responsable de les
opinions dels qui hi escriuen

II CONGRÉS DE L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA DE MALLORCA

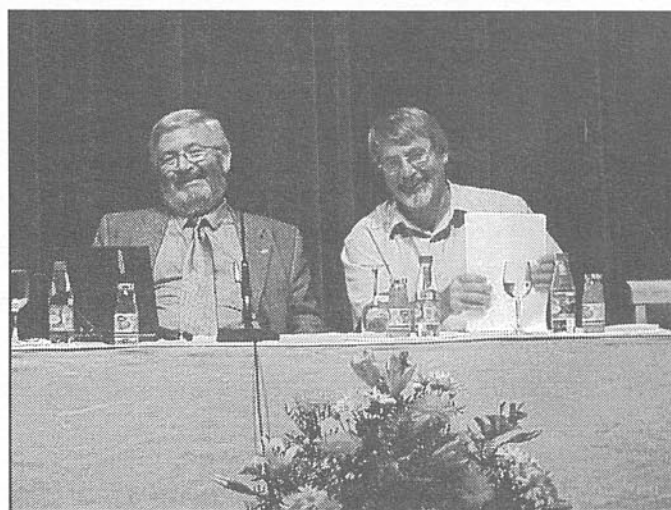
DEL PAPER FOTOCOPIAT A LES XARXES ELECTRÒNIQUES. NOVES TECNOLOGIES APLICADES A LA PREMSA FORANA.

M'és difícil expressar els meus sentiments d'admiració enfront de dos processos de canvi soferts al llarg de les meves vivències. Processos d'unes activitats que no havien variat quasi gens de com es feien cap allà devers l'edat mitjana. Tal vegada és una mica exagerat.

El primer d'ells fa referència a les feines del camp. La meua família era pagesa tant de part de pare com de part de mare i, pràcticament fins passada l'adolescència, llauràvem la terra amb un parell i una arada amb rodes, llevàvem les males herbes amb una arada prima i amb un xipó, trèiem l'aigua de la sínia amb l'egua amb les cucales posades perquè no es marejàs, segàvem l'alfals, les faves, els cereals, a mà amb la falç o amb la màquina de segar estirada per una bèstia, i després, lligàvem les gavells de sis en sis, tres pel cap del tall i tres per l'espiga, per després portar les garbes ben lligades amb els vencisos, a l'era, que fèiem de bell nou cada any, regant un cercle del bocí, fins que es convertia amb un trespol dur i net. Després, una altra vegada el parell i darrera, darrera el carretó, un de pedra i un de ferro, rompien la canya i separaven el gra. El temps passà i els tractors, motors de treure aigua, batedores i recol·lectores de gra mòbils i embaladores de palla jubilaren aquells antics estris.

El segon ja està més acostat al que tracta aquest congrés que just ara acabam d'encetar. Les primeres experiències amb la premsa foren amb la impremta de gelatina i després amb la multicopista o ciclostil de tinta amb les quals, a l'escola, començàrem a fer les primeres revistes. Tot el procés era ben manual, foradant els clixés amb un punxó o una màquina d'escriure. A poc a poc el procés s'anà tecnificant i millorant fent la feina més fàcil i el producte final amb un aspecte més professional. Però quan ingressàrem a l'Associació de Premsa Forana, l'any 1986, ja ho férem amb un ordinador de la marca AMSTRAD que incorporava la impressora. Aquest ens servia per a escriure els textos i columnar-los, per després imprimir-los i amb les tisores o la guillotina, retallar-los i aferrar-los sobre els papers que ens donava el pare Vicedo, del convent de Petra. Es la mateixa història que la majoria de revistes de la nostra Associació. L'entrada a l'Associació fou per a nosaltres, els que fèiem Fent Carrerany, un revulsiu i ens animà a cercar com feien els altres el que fèiem nosaltres, com resolien els seus problemes, de text, d'imatge, d'ordinadors, de programes, econòmics, entre molts d'altres per a comparar i millorar.

De llavors ençà el món de l'electrònica i les comunicacions ha evolucionat d'una manera vertiginosa i

Sobre aquestes línies, Llorenç Valverde, catedràtic de la UIB, i Magí Ferriol, vicepresident de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, del qual reproduïm la presentació de la ponència que tingué lloc al Auditorium de Sa Màniga a Sant Llorenç des Cardassar, el passat dia 27 d'octubre.

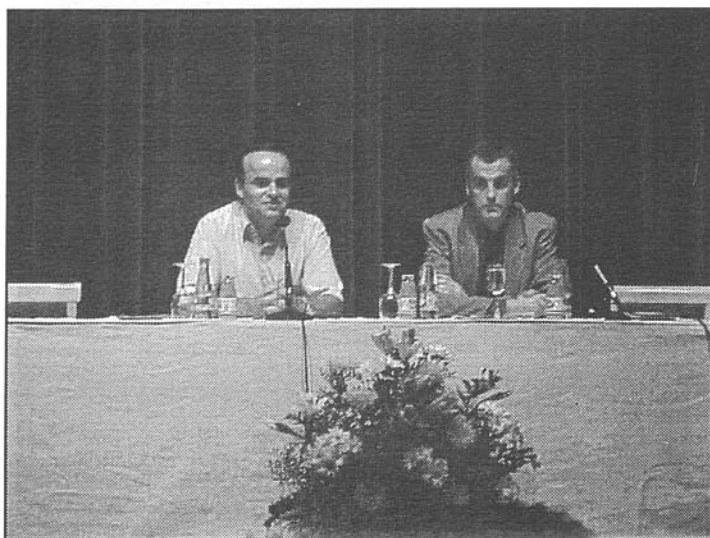
ni els programes ni els ordinadors són el que eren. S'hi ha introduït un factor nou, la xarxa Internet, que ens permet estar comunicats i transferir text i imatges a l'instant. Avui ja duim la revista muntada a la impremta dins un disc, tot digitalitzat amb els programes i accessoris adients.

Cap on hem d'anar? Permeteu-me fer-vos una proposta de futur immediat. En aquests moments la comunicació entre les revistes i la junta directiva és molt difícil i lenta. Es fa via telèfon, fax i correu ordinari i es comença, amb les 20 revistes que disposen de correu electrònic, a fer-ho utilitzant aquest mitjà. Des de fa dos anys disposam d'una pàgina web, amb domini propi (www.premsaforana.com). Dins aquest domini hi podreu entrar totes les revistes que ho desitgeu, tant de bo fossin totes, i tenir correu electrònic del tipus nomdelarevista@premsaforana.com. Hem fet una prova posant-hi la nostra revista a aquesta adreça www.premsaforana.com/fentcarrerany. Haurem de fer uns esforços tots per a tenir els mitjans tècnics que ens permetin la connexió a Internet i per a l'aprenentatge del seu funcionament i així arribar a tenir un lloc tots a la xarxa sota el mateix domini, el que ens donarà força i una bona imatge corporativa.

Però jo sols som un manobre de la informàtica, la meua formació ha estat autodidacta. L'expert, el que us donarà la lliçó magistral sobre aquest tema és el catedràtic de la Universitat de les Illes Balears senyor Llorenç Valverde.

Magí Ferriol

II CONGRÉS DE L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA DE MALLORCA

Miquel Company, president de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, presentà el periodista Maties Vallès. Aquest pronuncià una conferència magistral, en la qual les paraules li sortien de la boca com les bales d'una metralleta. Fou molt incisiu amb tota la classe política de les Illes Balears, i proclamà que el periodista ha de ser un provocador i que sempre s'ha de posar de part del dèbil.

Al llarg de dos dies, l'Associació de Premsa Forana de Mallorca ha celebrat el seu segon congrés, quinze anys després de fer el primer. Foren un seguit de ponències i conferències a l'Auditori de Sa Mònica, magnífic, a Sant Llorenç des Cardassar. Allà hem pogut estar en contacte amb els companys que fan les altres revistes, amb els polítics que ens han visitat i degustar la gastronomia de Mallorca regada també per uns excel·lents vins també mallorquins. Aquí en teniu el reportatge gràfic del que fou el congrés.

A la inauguració hi vingueren el president de la Govern Balear, Francesc Antich, la vicepresidenta del Consell de Mallorca, Maria Antònia Vadell, i el batle de Sant Llorenç, Mateu Puigròs. A la taula els podeu veure acompanyats pel president de l'Associació, Miquel Company, a la dreta, i de la tesorera Maria Galmés, a l'esquerra. Als seus parlaments lloaren la feina de les revistes llevat del batle de Sant Llorenç, el qual lloà l'Auditori.

Biel Majoral, acompanyat de deu magnífics músics ens deleità amb un recital ben dins el seu estil.

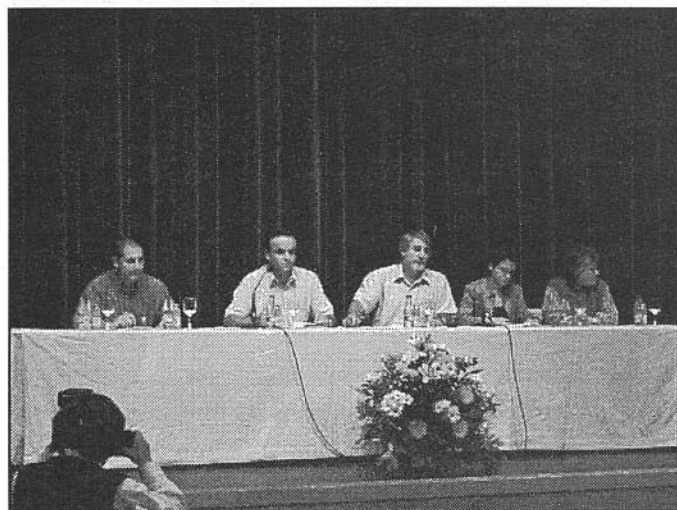

Biel Mercè, de la Veu de Sóller i Gracià Sánchez del Punt Informatiu de Pollença dirigiren un debat sobre l'economia, l'IVA, i l'exempció fiscal.

Antoni Mir, gerent de l'OCB, Joan Melià, director general de Política Lingüística, Miquel Company i Bernat Bauzà, regidor de l'Ajuntament de Porreres, parlaren del compromís de les institucions públiques i la premsa forana.

Els membres de la junta directiva, Jaume Taberner, Miquel Company, Magí Ferriol, Joana Mora i Maria Galmés debatent els canvis a fer als estatuts de l'Associació.

Miquel Company, presentà el Gran Wyoming que vingué a parlar del món de la comunicació televisiva.

Els representants de la revista Fent Carrerany ens férem una foto devora l'estrella de la televisió, el Gran Wyoming. Llàstima que la fotografia estigui feta al contrallum

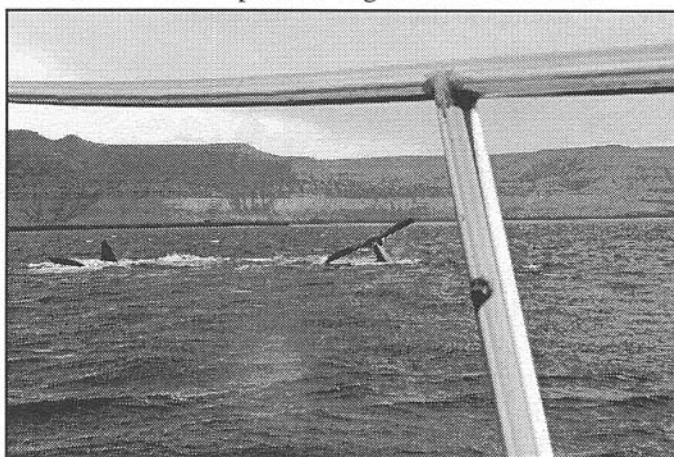
Passant l'estona a: la Patagònia i Tierra del Fuego

Si un compara les distàncies que hi ha entre ciutats o els pobles a Europa, amb la que hi ha entre ells a l'Argentina, la sensació primera que un té és que aquella gent viu aïllada, ja que les separacions són de centenars de quilòmetres i no sempre amb bones carreteres, encara que la gran majoria estan conservades correctament. Per això els desplaçaments rutinaris de la població dins el territori s'efectua amb avió, generalment línies regulars de jets o, per a les poblacions petites de la falda de la serralada andina, amb avions petits d'hèlix que surten i arriben quan poden.

La primera impressió de la Patagònia és la seva enorme extensió, la gran planura i el color uniforme entre groc-verd obscur, que li ve donat per un únic cultiu d'una herba anomenada "coirón" que pràcticament és l'únic aliment de les ovelles patagones. I un té la sensació de pobresa, i efectivament és pobre el sector primari, l'agricultura i la ramaderia, però no la pesca; i darrerament el descobriment de grans borses de gas natural i de petroli sembla que pot canviar la cosa a mig termini. Per tant un pensaria que la riquesa excedent que genera aquesta activitat industrial hauria de repercutir en la creació d'infraestructures i serveis bàsics generals per a la població; però la veritat és que el percentatge que reverteix en riquesa per al poble és més aviat mínima. El cert és que el gran Buenos Aires que va començar a crear Perón absorbeix la immensa majoria dels beneficis industrials, juntament amb un nivell de corrupció política que situa a l'Argentina en els primers llocs del rànquing mundial. Els dies que hi era va saltar a premsa la corrupció dels senadors que havien cobrat comissions milionàries per votar unes concessions industrials i dictar unes normatives de regulació industrial, que finalment han acabat amb la dimissió del vice-president del país i d'alguns, no tots, dels senadors corruptes. I per si això no bastàs encara pesa com una llosa l'enorme deute extern que varen crear els successius governs de les dictadures militars, malauradament recordades per la repressió civil, la desaparició de milers de persones i portar obligats els soldats -poble- a la mort amb l'absurda guerra (totes ho són) de les Malvinas. Aquí un brindis per les valentes "madres de Mayo".

Però la Patagònia és sobretot "haciendas", ovelles, carn d'una qualitat excel·lent, els famosos "asados", molt de vent i parcs naturals. El parc natural de Península Valdés és una joia de la naturalesa. Des de Buenos Aires, amb un vol regular, cap a Trelew, ciutat on la immensa majoria de la gent és d'origen irlandès i britànic, d'aquí li ve el nom, s'agafa un bus regular, molt destartat i després de recórrer prop d'un dos centenars de quilòmetres un arriba a Puerto Madryn, punt de partida de les excursions.

Aquesta ciutat ha conegut un creixement molt important els darrers anys pel fet d'esdevenir el port comercial de l'exportació d'alumini que s'ha trobat pels voltants, però el que porta la gent allí és la visita al parc natural, per anar a veure i viure d'aprop les balenes australs, els elefants marins, els lleons marins i els pingüins, aquests a Punta Tombo. Quan un contempla aquest espectacle meravellós de la naturalesa, necessàriament ha d'esser partidari de la conservació el màxim possible dels indrets únics del territori, i per tant des d'aquí un aplaudiment total i suport rotund a la política de protecció i creació de parcs naturals del govern de progrés de les Balears, que ha de permetre veure i viure zones del nostre país tal i com és la naturalesa lliure, sense la manipulació-degradació de l'home.

Veure saltar les balenes a uns pocs metres, com surten a respirar i fan un renou de trompa bufadora i surt un raig d'aigua boirosa pel forat del dors és quelcom que a un li fa accelerar el cor, per després contemplar l'espectacle de veure com s'enfonsa la cua, característica que tantes i tantes vegades hem vist als reportatges de la tv. Contemplar els elefants marins, centenars, ajaguts a la sorra, barallant-se entre ells, amb les cries jugant amb les mares, amb els bramuls que peguen; o veure els lleons marins, les foques, quan caminen sortint de l'aigua, xino-xano, cap a cercar un jaç i fer una dormida; o els pingüins quan arriben i surten de l'aigua i van a cercar els nius que varen deixar l'any anterior i preparen el jaç per quan arribi la parella. Tota una lliçó de conservació, admiració i protecció de la naturalesa que s'hauria d'estendre arreu. Com molt bé diu el missatge oficial del ministeri de medi ambient argentí: Observar – Conservar.

Una altra zona especial és el parc natural dels glaciars. Un altre vol regular fins a Rio Gallegos i des d'aquí una gran, recta, dolenta i inacabable carretera de més de tres-cents quilòmetres, sense ni un sol poble en tot el camí, si bé la camioneta fa una parada de cinc minuts a la meitat on hi ha una gasolinera, un "puesto" de policia i un cafè. Havia fet una gran nevada els dies anteriors, i els últims

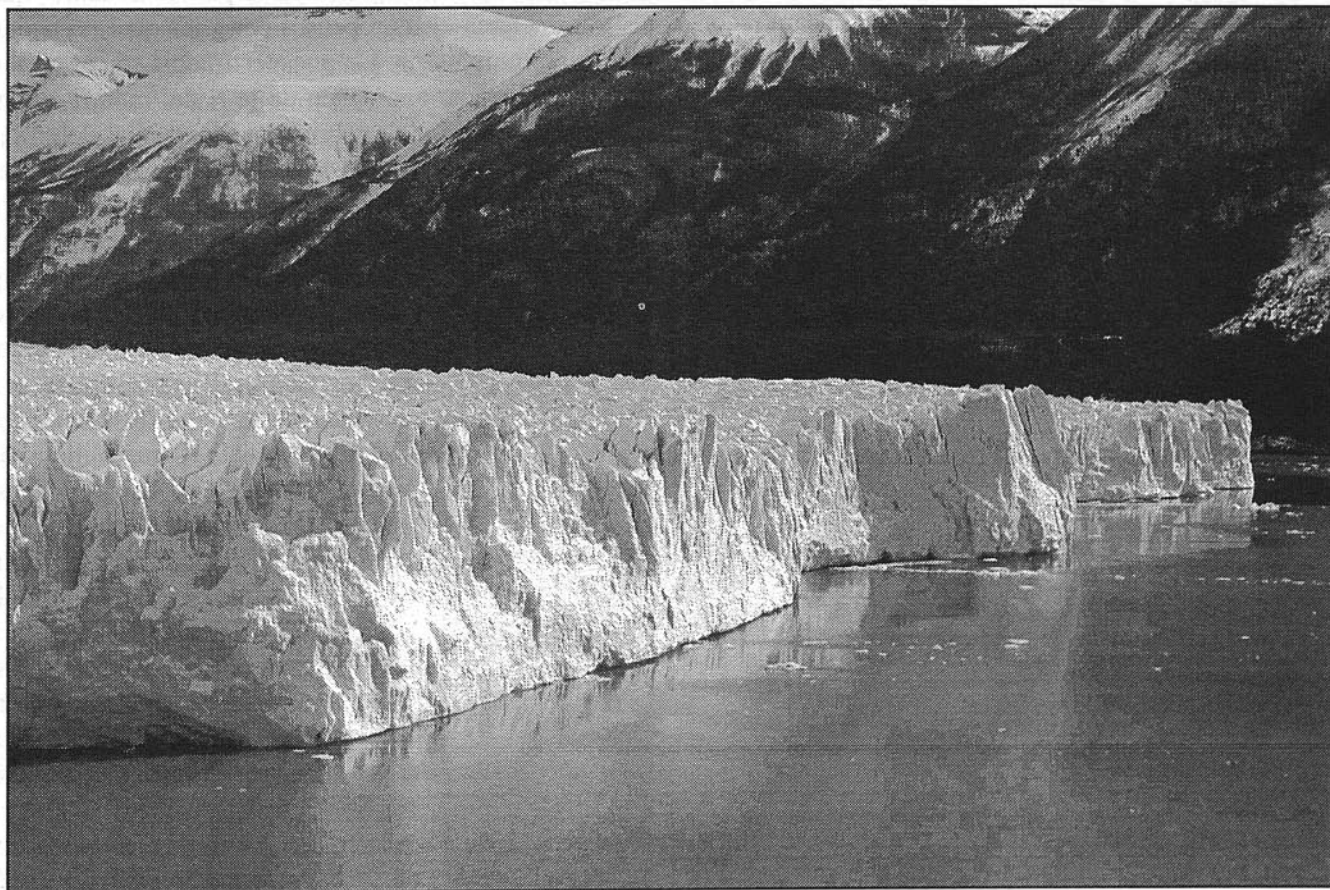

dos-cents quilòmetres la carretera havia estat oberta feia 24h per les màquines, i a banda i banda hi havia prop de 2 metres de neu, i aquesta s'estenia a cada costat de la carretera fins allà on la vista permetia unir cel i terra que eren del mateix color ja que estava ben tapat. I tot aquest recorregut sense trobar més que una altra camioneta que ens va avançar. La soledat i aïllament més absoluts; no hi ha altre mitjà de comunicació entre Rio Gallegos i El Calafate; la pista d'aviació fa anys que està promesa...

El Calafate és una població petita i molt jove, té uns cinc mil habitants i encara no té cent anys; el poble fou creat pels ramaders als quals el govern els va donar terres per crear "haciendas" i poblar la zona i així aprofitar la pastura per les ovelles quan la llana anava cara; ara que val molt poc, es troben en recessió franca. Aquest poblet viu del turisme de manera total, directament o indirectament, però del turisme durant 6 mesos, perquè a l'hivern és quasi impossible sortir-ne o anar-hi, i quasi no tenen hores de llum, per tant, com diuen ells, hivernen; és un poble molt humil, i el tipus de construcció és molt pobre. De totes maneres quan diem turisme no són ni de molt les xifres que maneja a les nostres Illes, allà visiten anualment el parc natural dels glaciars pel voltants de les 70.000 persones. La visita al glacial Upsala es fa en vaixell per dins el llac Argentino, que dura unes 6 hores i es passa per entremig dels "témpanos", els icebergs que estudiàvem a les escoles de petits. Durant el recorregut, pels penya-segats dels voltants del llac es podien contemplar parelles

de còndors, imponents, majestàtics, que feien vols de bellesa única. Però el que és més impactant és la contemplació del glacial Perito Moreno. Tenir a pocs metres una paret de més de 90 metres d'alçària d'un color blanc-blau-lila no es pot descriure. Sentir els renous profunds i esquerdats del gel que es trenca mentre es desplaça, fet que un pot contemplar ja que camina un metre diari, de veure i sentir com es trenquen trossos de gel i cauen al llac fent un renou que fa posar la pells de gallina, forma part d'una visió que jo m'atrevesc a dir que és l'espectacle més impactant que he vist a la naturalesa. Els colors que agafen les masses de gel segons el grau de llum de sol que li pega, és descobrir variacions cromàtiques insospitades fins aquell moment.

Malgrat fes sol, el fred és molt important però és fàcilment superat vestint-se amb varies samarretes i jerseis. Un s'ha de posar varies capes de tot i a sobre un bon anorak ben gruixat, una bufanda i no oblidar-se d'un passamuntanyes; però si fa vent, i a la Patagònia és un element sempre present, llavors sí que ja no hi ha res que et protegeixi. Però quan això succeeix el millor és fer un bon cap de taula i res millor que provar les carns argentines: el "bife" de xoriço, l' "asado de tira", el "cordero asado", el "vacio", l' "asado con cuero", i així podríem seguir; i a més a més tenen bon vins, per tant el fred acaba per desaparèixer, però també acaba per desaparèixer "la plata" ja que l'Argentina és actualment un país molt car, de preus prohibitius, i fins i tot els propis argentins tenen autèntiques

difficultats econòmiques per arribar a finals de mes... i pensar que és un país amb enormes recursos naturals.

I per sortir d'El Calafate altra vegada refer els tres-cents quilòmetres de tornada amb camioneta fent un viatge en solitari fins a Rio Gallegos per agafar un altre avió que et transporta fins a Tierra del Fuego, a la capital, que és l'encantador poble de Ushuaia. Totes les muntanyes estan nevadíssimes, ara comença la primavera, i els dies de sol la visió és de pel·lícula. Passejar pel parc natural dels boscos australs, amb les Lengas, un arbre de la família de les alzines, és un espectacle. Hi ha moltes plantes paràsites dels arbres, que li donen un aspecte de bosc encantat, ells n'anomenen "farolillos xinos", que vistos quan encara els arbres no tenen fulles fa un aspecte característic; i també i ha fongs paràsits per les branques, la "Cyttaria Darwini", que ells l'anomenen "pan del indio", que és un fong comestible i que està carregat de vitamina C i té un gust molt àcid.

De la ciutat surten recorreguts amb barca pel canal de Beagle, que uneix l'oceà Atlàntic amb el Pacífic, i per allí és on anava Darwin precisament amb el vaixell Beagle que d'aquí li ve el nom a l'indret, i per aquest voltants féu les observacions que li permeteren llançar la seva famosa "Teoria de l'evolució" que tantes reticències va aixecar llavors dins els conservadorisme més ranci d'arreu, i que actualment està totalment demostrada gràcies als coneixements aportats per la genètica, encara que alguns sectors molt conservadors del catolicisme i els seus seguidors pretenguin anatemitzar-la,... cal encara recordar-los Galileu!. Durant aquest recorregut es pot contemplar varies illetes, dins el canal, on hi ha permanentment milers d'ocells australs: cormorans, el colom austral,

orenetes marines de la zona, i els sempre presents elefants marins i els lleons marins.

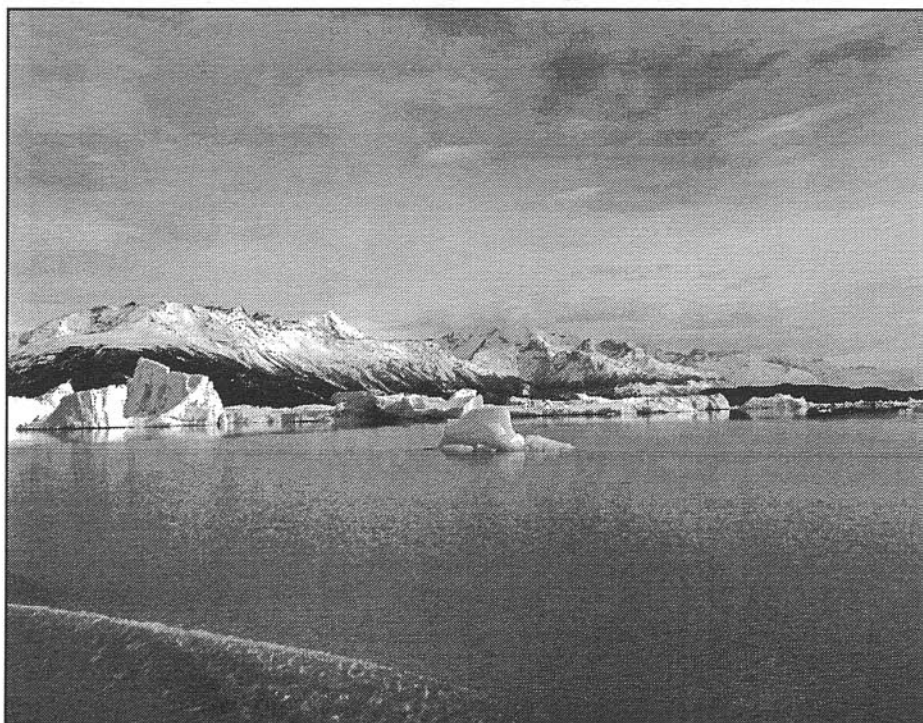
Passejar per la ciutat, que ha conegut un gran creixement aquestes darreres dècades gràcies al fet que el govern ha legislat grans incentius fiscals per a les empreses que s'hi vulguin establir, a fi de dinamitzar una zona que per la seva localització comporta una vida molt dura, és un espectacle multicolor; hi ha moltes tendes amb grans rètols multicolors que li donen una vistositat característica; les cases guarden un cert estil canadenc i solen estar pintades de colors pàl·lids distints, aspecte que sempre queda reflectit a les fotografies de la ciutat fetes des del canal. A la crida d'incentius fiscals hi han acudit força empreses de components microelectrònics, fonamentalment japoneses, i es pot contemplar la presència de gent d'aquell indret; la gran quantitat de mà d'obra que va atreure finalment s'hi ha quedat definitivament i li ha permès créixer. Ara és tota una ciutat mitjana, que amb orgull exhibeix la realitat geogràfica: Ushuaia, la fi del món.

I després d'una bona passejada i per reposar forces el millor per aquest indret és menjar marisc, una bona centolla, que malgrat la seva fama no es pot comparar a les de les Rias gallegues, aquestes són, per al meu gust, molt, però molt superiors.

A Tierra del Fuego no queden restes dels habitants autòctons, els indis xamana, ja que o bé foren exterminats totalment pels colons o be moriren per les malalties que els transmeteren els europeus, i per a les qual no tenien protecció immunitària. Els pocs testimonis són al museu que pomposament anomenen de la fi del món, i que al meu entendre està molt pobrament representat del grans valors de la història coneguda de Tierra del Fuego.

Quan l'avió s'enlairà per tornar cap a Buenos Aires, del qual em parlarem una altra vegada i a ritme de tango, va fer una volta per sobre les darreres muntanyes de Tierra del Fuego i sobrevolà el grup d'illes més australs i entre ells el Cap d'Hornos, autèntica fi del món, i al qual, des de petit, sempre he somniat algun dia poder donar-li la volta amb vaixell, segurament enlluernat per les històries que llegia i les que me contava el meu padrí, emigrant en recerca d'un futur millor, que més d'una vegada l'havia voltat; però això no sé si ja serà possible.

Antoni Gelabert Mas
Barcelona. Setembre - 2000

LA CULTURA A MALLORCA

Una visió crítica de la nostra història

Per Mateu Morro, conseller d'Agricultura del Govern Balear

La història, el passat, forma part indestruïble amb el present i amb allò que s'ha d'esdevenir. I a la història s'hi pot poalejar amb una voluntat d'erudició o amb una intenció crítica i de rearmament cap al futur. L'autor de l'assaig "Cultura i antifranquisme" (Edicions de 1984, Barcelona) pren partit, i roman fidel a tot allò que sempre ha defensat: "cap a l'any seixanta-vuit pensàvem -pensam!- que el món estava per ser bastit de nou damunt unes bases de justícia social i d'igualtat".

Temps de neoliberalisme, temps de mundialització, temps de desfeta d'idees que sovint, sota un abric alliberador, amagaven la defensa d'un ordre dictatorial i violent; però no temps de desfeta dels vells ideals revolucionaris i democràtics. Des dels mots de "llibertat, igualtat i fraternitat" de la revolució francesa a a gran herència històrica del socialisme i el moviment obrer.

En Miquel López Crespí fa una defensa apassionada de la lluita alliberadora dels intel·lectuals. Enfront els que reneguen de tot compromís amb el poble, enfront els que ofereixen els seus serveis als grups dominants, en Miquel defensa el gran concepte gramscian: la cultura és imprescindible per a tot poble que vulgui viure en llibertat i vulgui construir el seu propi futur. Cultura en lletres grosses, que és una cosa molt diferent de la cultura de partit o la cultura partidista, de la cultura tancada i reduïda a conrear banalitats sense cap presència humana, de la cultura esmorteïdora i acrítica. Sobta com Miquel López Crespí es nega a acceptar el simplisme de les sectes i les esglésies, i fa una defensa de la cultura com a arma d'alliberament i com a arma pluralista. Sap veure en l'obra de Josep Melià Els Mallorquins, tot i les acusacions de fer el joc a un pretès col·laborador amb el franquisme perquè Melià es presentà a unes eleccions a procurador a corts, una forta llavor renovadora, i ens conta com va contribuir a la seva difusió. I sap que els llibres, aquells llibres de l'editorial "Daedalus" que va escampar pertot arreu serviren per a obrir perspectives i ampliar horitzons a tota una generació.

Una de les coses que més m'han admirat sempre d'en Miquel és la seva ingent capacitat d'interessar-se per les coses. La negativa al simplisme va aparellada amb una recerca constant. Ell ens parla de "aquell afany d'insaciable curiositat que ens dominava". I és cert, aquell afany que el duia a devorar tant de llibre com trobava, a recercar als quioscs de llibres de vell del ram, a viatjar per Irlanda, per Itàlia i per tot el món. D'aquí que podem dir que la cultura antifranquista que ens surt descrita admirablement en aquest volum (Cultura i antifranquisme,

Edicions de 1984, Barcelona 2000) és una cultura mallorquina, però també és una cultura cosmopolita i universal. Gabriel Alomar, Rosselló-Pòrcel, García Lorca, Brecht, Nazim Hihmet, Piscator, Virginia Wolf, Nizan, Pere Calders, Pere Capellà, formen part del paisatge habitual d'en Miquel López Crespí.

Hi ha una altra idea, al costat d'aquesta visió universalista, que perdura de dalt a baix de totes les pàgines d'aquest llibre: la defensa d'una cultura popular. Potser quan ens descriu episodis com el Congrés de Cultura Catalana, o la lluita per bastir un teatre popular i d'avantguarda, és quan més descobrim aquesta voluntat, imprescindible per a una cultura transformadora, de negar totes les formes elitistes i reaccionàries. La bellesa i l'art no són un concepte eixorc, al servei dels botxins i dels mercaders de persones; són un concepte lligat a la vida del poble.

I en parlar de poble ens surt el poble concret que no és el d'un mural de cartró pedra del feixisme o del socialisme real. I, en contra de tantes versions estantisses d'esquerres que entenen la defensa de l'estat centralitzat com la defensa dels interessos del proletariat, i que reclouen la lluita popular a la lluita per pujar els sous, i altres sindicalismes o corporativismes, surt en aquest llibre el compromís de la cultura i dels intel·lectuals amb el propi poble, potejat i amagat per la bota franquista. "Són ben totxos els que només tenen l'Espanya imperial dins el cap!" exclama en Miquel. I, certament, s'ha d'haver participat en aquells estèrils debats amb els portadors de la nova escolàstica d'un marxisme de manual per saber el que és transformar un cos de pensament profundament ric i apte per a entendre la realitat en un simple recull de dogmes.

Estam a punt d'acabar el segle XX. Qui sap que serà allò que el nou temps ens depararà? Deixam enrere un segle de profundes transformacions i ple de sang i presons. Volem un món, com diu en Miquel, pensat per a la justícia i la llibertat. Per això no podem ignorar els milers i milers de treballadors i treballadores que han bastit amb esperança els moviments obrers, les resistències contra el feixisme, les guerrilles anticolonials. De les Germanies a Andreu Nin, de Rosa Luxemburg als estudiants i obrers que defensaren la llibertat en temps de foscor, en Miquel López Crespí defensa una tradició crítica. Una tradició cosmopolita com ja he dit, i defensa una tradició heterodoxa. Des de Mallorca. I això té més mèrit. Defensa una nova cultura d'esquerres per al segle XXI.

En una paraula, teniu un llibre d'assaig per a recuperar la memòria, fet amb la voluntat de parlar del que no es parla, dels que no són sants de cap capelleta ni patrons de cap església, de la gent del poble, dels pagesos, de les dones, dels que varen ser capaços de lluitar, dels que com en Miquel creuen que potser no arribarem a la llunyana illa de la terra promesa però que, almenys, impedirem arribar al Món feliç d'Huxley, al Nosaltres de Zamiatin o al 1984 d'Orwell.

PROGRAMA JOVENTUT 2000-2006

Des de la Direcció General de Joventut del Govern de les Illes Balears estam fent la difusió del nou Programa Joventut, que unifica l'antic Joventut amb Europa i el Servei Voluntari Europeu.

Aquest és un programa europeu de temps lliure, que potencia la mobilitat juvenil, l'aprenentatge intercultural i els valors com la tolerància, la solidaritat, etc.

Va dirigit als joves d'entre 15 i 25 anys, residents a la Unió Europea, i a les persones que fan feina dins l'àmbit de la joventut.

Els països que poden participar en el programa són:

Els de la UE

Els associats (Bulgària, Hongria, Polònia, Xipre...)

Els tercers països (de la conca mediterrània, de la CEI, del sud-est d'Europa i de l'Amèrica Llatina)

Els projectes es duren a terme mitjançant un cofinançament del 50% entre les entitats organitzadores i els fons de la UE.

El programa està estructurat en les accions següents:

1. La joventut amb Europa

Possibilita els intercanvis de joves de diferents països amb la finalitat de fer un aprenentatge intercultural. Són els mateixos joves qui han de planificar i dur a terme el projecte.

2. Servei de Voluntariat Europeu

Ofereix als joves la possibilitat de realitzar una activitat voluntària a un altre país per potenciar la seva solidaritat i per proporcionar-li una experiència d'apropament a unes altres cultures.

3. Iniciatives juvenils

Potencia la iniciativa i la creativitat dels joves i els dona l'oportunitat de desenvolupar els seus propis projectes.

Iniciatives de grups de joves:

Són projectes solidaris, innovadors i creatius per desenvolupar a la comunitat local dels joves promotors.

Capital Futur:

Són projectes individuals que ofereixen als joves que han finalitzat el seu servei voluntari europeu la oportunitat de posar en pràctica dins la seva comunitat els coneixements adquirits.

4. Accions conjuntes

Pretén la coordinació entre tres programes comunitaris dirigits als joves: Sòcrates, Leonardo i Joventut.

5. Mesures complementàries

Són projectes de complement i suport a les altres accions del programa. N'hi ha de tres tipus:

Cooperació dels agents de la política de joventut.

Activitats de formació.

Informació als joves.

Si voleu més informació o estau interessats que anem a la vostra associació, club, entitat, etc... a fer una xerrada, us podeu adreçar a:

Àrea d'Europa

Direcció General de Joventut

Plaça del Bisbe Berenguer de Palou, 10

07003 Palma

tel: 971 17 74 11

a/e: cmas@dgjovent.caib.es

BAR RESTAURANT

"SES TARRAGONES"

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carrel. Petra - Sta. Margalida Km. 6'600 - Tel.: 971 52 53 16

"la Caixa"

OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

Poemes den Rosselló

*No oblidem nostres morts de Maria de la Salut
No oblidem els nostres avantpassats, ell foren la força
impulsadora del poble i de la nostre raça. Nosaltres
som la llavor i partícules de la seva sang, que hem
heretat d'ells.*

No hi haurà cap marier
que no ho dugui dins el seu cor,
tant els padrins com padrines
que creien amb les doctrines
del cel, era lo més bo.

D'ells sempre queda el record
d'aquesta vida passada,
sempre serà recordada
el nom i la vostra mort.

Amb pau, amor i alegria
sempre per vós resaré,
sé que vàreu viure un dia
dins el poble de Maria
que mai vos oblidaré.

Som germans amb el baptisme
que és un lloc il·luminat
però molts han oblidat
l'amor i la claredat
que ensenya el catecisme.

Tan si vols, com si no vols
l'Església és la nostre mare,
ella ens dóna consol
i també ens dóna els condols
amb Déu que és el nostre Pare.

No hi ha cap casa a Maria
que no tengui algun mort
hem de resar cada dia
que la seva ànima sia
en el que és conhort.

Un "abraç" vos vull donar
amb la més grossa amistat,
amb tots ells jo vull pensar
que ens puguem abraçar
per tota una eternitat

*Miquel Rosselló i Quetglas.
INCA, a 1 de novembre del 2000.*

RÈQUIEM PER SA MESTRESSA

Fa poc temps, encara, que la mestressa centenària del carrer del Carme ens ha deixat. Ens ha deixat un gran buit, i a mi, particularment, una gran enyorança, perquè pens, com si encara ho estigués veient, en el dia en què també em deixà la meva estimada mare, i com que jo encara era joveneta i tenia poca experiència de la vida vaig posar en ella tota la meva confiança i em vaig llançar en cos i ànima cap a aquesta dona tan apreciada i que m'escoltava amb tot l'interès del món. No passava dia que no li contàs tot el que em passava i encara record emocionada els consells tan plens d'experiència i els avisos que me donava quan ho trobava convenient. Sempre vaig fer i actuar talment com m'aconsellava sense por d'equivocar-me, ni anar per mal camí. Els dies que jo no anava a veure-la, venia ella a ca nostra i les seves paraules sempre eren: "Bon dia, com mos trobam avui?" I jo li obria el meu cor i m'aconsolava sempre; però si alguna vegada jo li volia ocultar alguna cosa era tan gran la seva intuïció que tot d'una em deia: "No, avui no va bé" i a pesar de la meva negativa ella seguia: "Bé, m'asseuré aquí i no em mouré fins que no em contis què passa". I ja la tenia asseguda fins que jo, fil per randa, li tornava obrir el meu cor per explicar-li-ho tot i sempre vaig trobar consol i repòs en les seves paraules.

Els nostres fills quan eren nins sempre l'anomenaven amb el carinyós nom de "sa tia mestressa" i quan varen ser una mica més grans, record com s'estranyaren quan saberen que nomia Antonina. Estaven

ben convençuts que el seu nom de pila era talment així: mestressa. Recordaré sempre els capvespres d'estiu sortint totes les veïnades a la fresca, fent randa o brodant i ella per la seva edat ja no podia fer res, però encara tenia les facultats mentals ben clares i no podia consentir que tothom fes feina manco ella, ja que era per naturalesa una persona ben activa. I de tant en tant ens amollava qualche glosa o ens cantava qualche cançó que tocava molts de punts d'allò que estàvem parlant o xafardejant. Les gloses les sabia a dotzenes i si una era guapa l'altra encara més i era ella qui alegrava la rotllada. Així com solem dir que la fe mou muntanyes jo hi afegiria que l'estimació i l'apreci a les persones també és capaç de coses inesperades. I dic això perquè el dia del seu centenari, encara que les filles no volguessin festa, perquè ja estava molt dèbil i agotada, nosaltres li férem un petit obsequi i quan li donàrem, jo sense saber fer gloses -*mai en ma vida vaig saber fer avenir dos mots*- en un tancar i obrir d'ulls me'n sortí una així: "*Amb aquest senzill obsequi / vos volem felicitar, / per aquests cent anys de vida/ que Déu vos ha regalat / i que amb la vostra família / junts ho poguem celebrar*". Segurament que mai més me tornaré sentir inspirada per fer-ne d'altra. Per acabar diré que quan li tocava deia: "Bona nit, me'n vaig a colgar mumare, i a dormir amb ella" i el mateix va fer amb els sogres. I encara que tothom estigués a la fresca, ella anava a complir amb les seves obligacions.

Descansau en pau, mestressa!

Francesca Mas Ximenis

BULLIT DE NOTÍCIES

WELCOME, 100 ANYS DE TURISME A MALLORCA

Welcome!

Amb aquest títol hi ha muntada al Gran Hotel de La Caixa, a Palma, una exposició sobre els canvis que ha sofert Mallorca amb la vinguda dels turistes a l'illa. Inclou fotografies, documentals del NODO, música, i un programa informàtic de la UIB on es poden constatar aquests canvis i cap on anirem si això no s'atura. Hi una platja artificial, amb olors a mar i algues, una discoteca dels anys 70, etc. Ens ha encantat. Si podeu no us la perdeu.

BOTS AL CARRER NOU

Tot al llarg del carrer nou s'estan fent unes abaixades de l'asfalt del carrer per evitar que cotxes i motos agafin grans velocitats quan circulen per aquesta via. Com que n'hi ha molts que no fan cas dels senyals de reducció de velocitat i per evitar mals majors s'ha decidit per fer aquestes bandes reductores de velocitat que obliguin els conductors a baixar el peu de l'accelerador.

ELEGITS 9 VEÏNS DE MARIA PER FORMAR PART DEL JURAT POPULAR

Nou veïns de Maria de entre 20 i 68 anys han estat seleccionats pel l'Institut Nacional d'Estadística per formar part dels jurats populars en els tribunals de justícia, en el sorteig que es va realitzar a finals del mes de setembre. Els seleccionats tenen la obligació d'assistir a les audiències judicials en cas que se'ls reclami la seva presència. Això no vol dir que esser seleccionats sigui segur que formin part d'un jurat. Tots els seleccionats han rebut una notificació per informar-los de la seva inclusió dins el llistat. La vigència de la llista de candidats és fins el 31 de desembre de 2002.

PREMIS 31 DE DESEMBRE

L'Obra Cultural Balear ha tornat a convocar els seus Premis 31 de Desembre amb la finalitat de reconèixer, d'estimular i de fer sorgir tot tipus d'actuacions, de comportaments i d'activitats encaminats a afavorir l'ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida social i pública, a promoure la cultura i a desvetllar i desenvolupar la consciència nacional pròpia de les Illes Balears. Son set els premis convocats que reben el nom de set personalitats de la nostra llengua i cultura: Francesc de Borja Moll, Josep Maria Llompart, Emili Darder, Bartomeu Oliver, Miquel dels Sants Oliver, Bartomeu Rosselló-Pòrcel i Gabriel Alomar. El veredict del jurat es farà públic al llarg del sopar de la Nit de la Cultura, dia 15 de desembre, que serà retransmesa en directe per Televisió de Catalunya.

PREMIS LITERARIS VILA DE LLOSETA

També hem rebut la convocatòria de la 3a edició dels Premis Literaris de Narració Curta i de Poesia de l'Ajuntament de Lloseta. Per a cada modalitat hi ha establert un primer premi dotat amb 75.000 ptes i un segon premi de 25.000 ptes. El termini d'admissió de les obres acabarà el 31 de març del 2001 i el veredict es farà públic amb motiu de la festa del llibre, dia 23 d'abril del 2001.

CONTINUEN LES OBRES DE LA PLAÇA

Continuen a bon ritme les obres a la Plaça des Pou. Una vegada retirades les rajoles es procedí a buidar la plaça, per després tornar a anivellar a fi de posar les llambordes que han de substituir les rajoles. Sembla que entre determinats sectors de balladors hi ha preocupació per si una vegada tot col·locat serà fàcil ballar sobre la plaça.

DISMINUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE PERDIU ROJA

Hem rebut una nota de premsa de la Conselleria de Medi Ambient on s'alerta sobre la disminució de les poblacions de Perdiu Roja. Sembla ser que la forta sequera d'enguany ha estat la causa del notable descens que aquesta espècie ha tengut a tot Mallorca. La supervivència de les pollades de perdiu roja ha estat molt baixa, cosa que ha motivat que la Conselleria de Medi Ambient recomani als titulars de vedats de caça la supressió cautelar de la caça d'aquesta espècie de perdiu.

PARTICIPANTS A LES GUERRES D'ÀFRICA

Entre les comunicacions que mensualment ens solen arribar volem destacar-ne una que rebérem el passat 20 d'octubre. Ens l'envia el senyor Juan Negreira, el qual ens diu que està fent un treball d'investigació històrica sobre la participació de soldats mallorquins en les diferents guerres fora de les fronteres de l'actual estat espanyol.

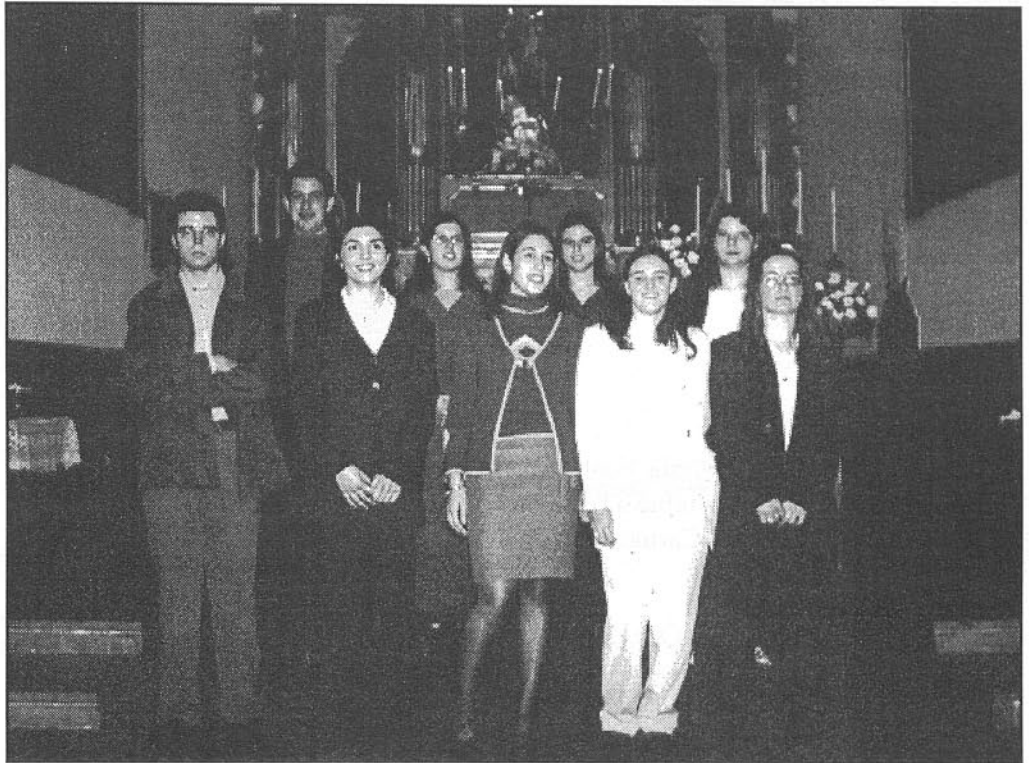

BULLIT DE NOTÍCIES

Actualment treballa sobre els soldats mallorquins a la guerra d'Àfrica i ens prega que si sabem d'algun marier que participàs a la guerra d'Àfrica del 1921 a 1925 li ho facem saber. Per tant ja ho sabeu, si hi ha algú que en formàs part agrairíem que ens ho fes saber i el posaríem en contacte amb el senyor Negreira. Al mateix temps ens diu que si volem notícies de mariers que haguessin participat a les guerres de Cuba o de Filipines, que ell en té informació i ens la pot facilitar. Així ho farem.

CONFIRMACIÓ A MARIA

El passat diumenge dia 29 d'Octubre, 9 joves de Maria reberen la confirmació, en una cerimònia celebrada a l'església de Maria. Els joves confirmants foren Francisca Maria Buñola Mas, Miquel Cladera Genovart, Miquel Ferrer Fornés, Eulària Francisca Ferriol Quetglas, Catalina Gelabert Ferragut, Maria Magdalena Payeras Bergas, Bàrbara Payeras Ferriol, Maria Payeras Ferriol i Maria Agustina Payeras Roig. Enhorabona

El grup de joves que se confirmaren

UNIVERSITAT ALEMANYA ESTUDIA LA PREMSA A MALLORCA

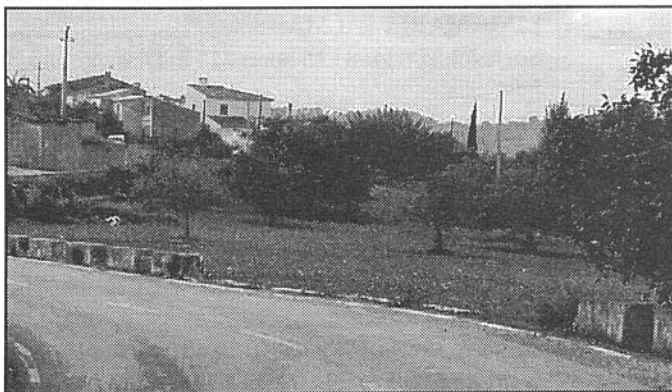
Per un correu electrònic ens ha arribat una enquesta de la professora Sandra Herling (Filologia/Lingüística) de la Universitat alemanya de Siegen. L'objectiu de l'enquesta és conèixer l'ús que en feim a la nostra revista del català i de les modalitats mallorquines. Ens alegra saber que hi ha alemanys que s'interessen per la nostra cultura i la nostra llengua, no just per les nostres cases i costes.

RENOVACIÓ DEL CONSELL ESCOLAR

Durant aquest mes de novembre es durà a terme la renovació parcial del Consell Escolar del Col·legi Públic Antoni Monjo. S'han d'elegir tres mestres i dos pares i l'Ajuntament i l'AMPA han de nomenar els seus representants. Els mestres elegiran els seus representants en un Claustre Extraordinari dia 20 de novembre a les 17 hores i els pares el dia 23 de novembre, de 19 a 21 hores, a l'escola de dalt.

MARGALIDA RAYÓ POL, PRESIDENTA DE L'AMPA DE L'ESCOLA

Al darrer número us informàvem de la renovació de la junta directiva de l'Associació de Mares i Pares del Col·legi Públic Antoni Monjo. Doncs bé, un una reunió posterior elegiren a Margalida Rayó Pol, com a presidenta i a Nadal Josep Ferriol Negre com a tresorer. La resta de càrrecs no varien.

Lloc en es va produir l'accident

ACCIDENT A LA SORTIDA DEL POBLE

El passat dia 21 d'octubre un cotxe sortí de la carretera al segon revolt de la sortida de Maria cap a Sineu, arrencant quatre dels pilars que protegeixen la vorera. Gràcies a Déu els ocupants només patiren algunes petites ferides encara que el cotxe quedà destrossat. Convendria tornar a posar els pilars al seu lloc, ja que el revolt és perillós i pot enganar altres conductors.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Isabel Mas Fiol, morí el passat dia 1 d'octubre a l'edat de 53 anys. Viví al carrer Femenia, número 18.

Magdalena Mayol Carbonell morí el passat dia 16 d'octubre a l'edat de 78 anys. Viví al carrer Sant Rafel, número 6.

Antònia Font Munar morí el passat dia 25 d'octubre a l'edat de 100 anys. Viví al carrer del Carme, número 4.

Que descansin en pau.

BENVINGUTS:

Guillem Carbonell Ferriol va néixer el passat dia 2 d'octubre. És fill de Miquel Carbonell Gelabert i Maria Ferriol Mas.

Enhorabona als seus pares i demás família.

JA L'HAN FETA:

José Ramón Bañuelos García i Francisca Dalmau Mas es casaren a Ca Ses Monges el passat dia 6 d'octubre. La cerimònia fou oficiada pel batle.

Que el vostre amor no acabi mai.

NOCES D'OR

En Bernat Buñola Mas i Na Maria Vanrell Morey celebraren les seves noces d'or el passat dia 19 de setembre de 2000.

Que la vostra felicitat duri molts d'anys més

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX)	971525194
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)		971525594
APOTECARIA		971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
PARRÒQUIA		971525033
GESA INCA: AVARIES		971880077
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR Informació		971847000
Urgències		971847060
Cita Prèvia		971847100
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centraleta)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dilluns i dimecres: de 16 a 18 hores.

Dimarts, dijous i divendres: de 16 a 19 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19,15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

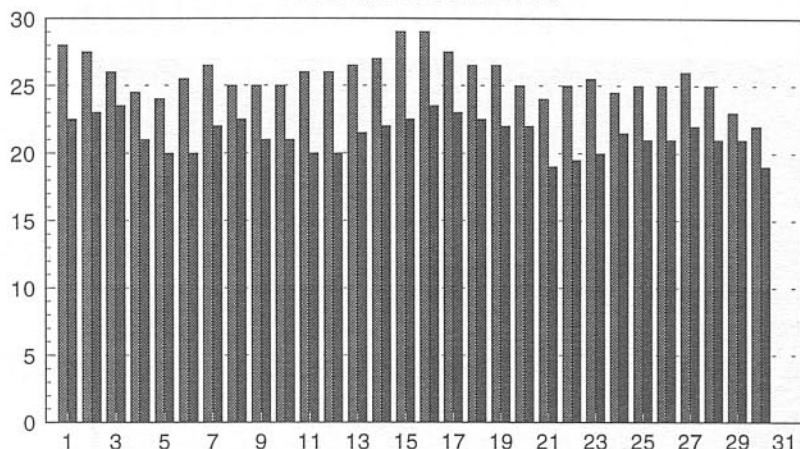
PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU: Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al **855043**
- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al **520292**
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al **236624**

El temps MES DE SETEMBRE

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia .3 ..... 22 l.

Dia .4 ..... 9 l.

Dia 29 ..... 11 l.

TOTAL: 42 LITRES

Temperatura Màxima
29 ° C (Dies 15 i 16)

Temperatura Mínima
19 ° C (Dia 21)

Temperatura Mitjana
23,5 ° C

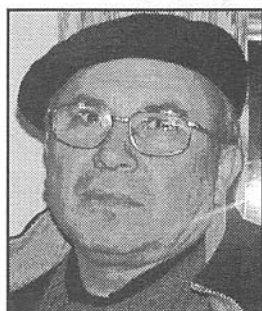
Mitjana Màximes

25,7 ° C

Mitjana Mínimes

21,4 ° C

Racó de cuina

Toni Fiol

L'any passat , per aquest temps, En Toni Gelabert me va dedicar un 'fricandó', jo no vull esser menys. Toni quan l'escrivia pensava amb tu.

FRICANDÓ AL CAVA

INGREDIENTS:

- 1/2 Kg. de carn de vadella *
- 2 cebes
- Brou de carn
- Farina
- Sal i pebre bó
- 1 tassó de cava brut o sec. (1/4 l.)
- 1/4 Kg. D'esclatasangs
- Oli d'oliva
- 4 alls
- Julivert.

PREPARACIO:

Tallar la carn a trossos petits i prims, les posam sal i pebre bó, a gust, les passam per farina i les espolsam.

Dins oli ben calent, les passam per sa pella, mig frita i les retirem.

Dins el maitex oli, feim es sofrit de ses cebes, tallades ben petites, abans de que es sofrit agafi molt de color hi tiram sa carn i li donam unes quantes voltes.

Ho posarem dins una greixonera de fang afegint el brou ben calent. Ho deixam coure fins que sa carn sigui fluixa.

Sofregir es esclatasangs, amb un poc d'oli d'oliva, afegint una picada d'all i julivert.

Quan sa carn sigui cuita, ho meclam tot, li donam dues voltes i es pot servir.

Es pot acompanyar amb patates fregides, puré de patates o arròs bullit.

BON PROFIT.

(*) La carn pot esser al gust del qui la mengi, o mes ben dit, de qui la pagui (llomillo, llom, cuixa).

De Viatge, amb *Viatges Martel*

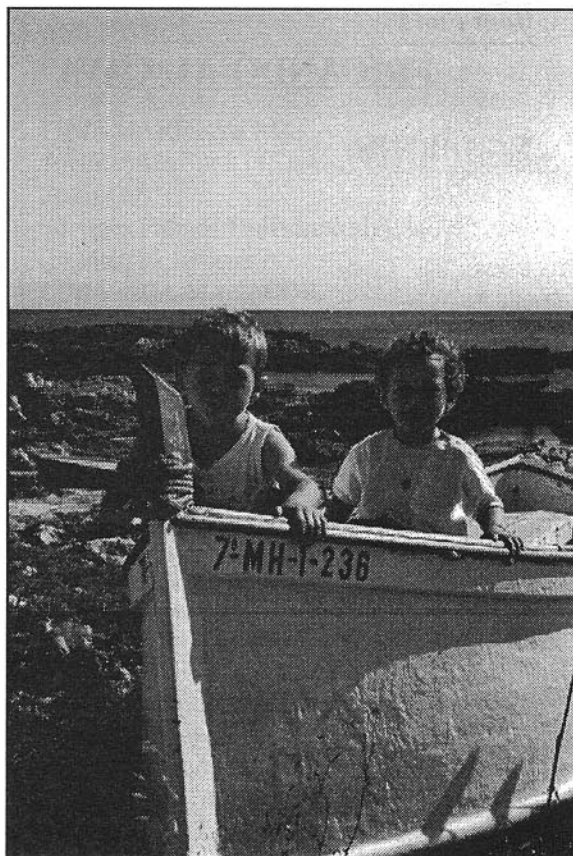
Viatges Martel sortejarà un viatge per a dues persones, entre totes les fotografies recents de viatges publicades a Fent Carrerany al llarg del 2000.

14.- A la fotografia superior podeu veure en Tomeu Serra i n'Antònia Mas el passat mes d'abril passejant per la badia de Sidney (Austràlia) amb catamarà davant l'Òpera de Haise. I a la fotografia inferior donant menjar als cangurs

15.- A la fotografia de la dreta en Miquel Nadal i na Marina Margalida Ferriol Mas el passat mes de juliol a Binisafulla, Menorca.

BIBLIOTECA MUNICIPAL

ACTIVITATS "HIVERN"

Taller de Targetes de Nadal

Dia 21 de gener

Màscares de Sant Antoni

Dia 15 de gener

Taller per fer carpetes decorades

Dia 22 de febrer

Taller de pintar damunt vidre

(S'ha de portar material de vidre)

Dia 15 de març

Realització d'una titella de cartro

Dia 17 de maig

Setmana del llibre

Elaboració de la rosa de Sant Jordi

Dia 23 d'abril

Conta contes per a adults amb na Catalina Contacontes

Dia 27 d'abril a les 18:30 h.

**Totes les activitats es faran a partir de les 5:30
de l'horabaixa**

Limitació d'assistència: 15 pers. aprox.

Edat: a partir de 4 anys

**Els tallers estaran dirigits per na Dolors Bordas
Salsench**

**Ajuntament de Maria de la Salut
Obra Social i Cultural "Sa Nostra"**

V CONCURS DE TARGETES DE NADAL

BASES

Hi poden participar tots els al.lots i al.lotes de Maria de la Salut des dels 4 als 18 anys.

El tema és lliure

Les dimensions de l'obra han d'ésser DIN-4.

Els autors de l'obra presentaran l'original acompanyat d'un sobre clos on constin les dades personals (nom, document d'identitat, adreça, telèfon).

El termini de presentació finalitzarà dia 5 de desembre a les 19h.

El jurat format per 5 persones es determinarà en el seu moment. El seu veredicté serà inapel.lable i podrà declarar desert el certamen.

L'obra seleccionada acompanyarà les felicitacions de les festes de Nadal de la Casa de la Vila.

Els participants pel propi fet de presentar obres, accepten les presents bases.

Els treballs s'han de presentar a la Biblioteca Municipal (carrer Sant Miquel, 11)

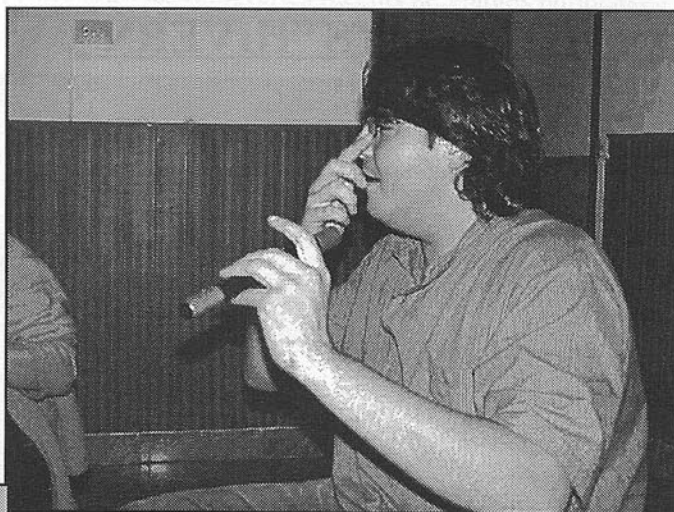
**Els tres primers dibuixos seleccionats
tindran premi.**

Vine a la biblioteca, hi trobaràs amics i amigues

MARIERS I MARIERES APRENEN A SONAR EL FOBIOL I LES XEREMIES

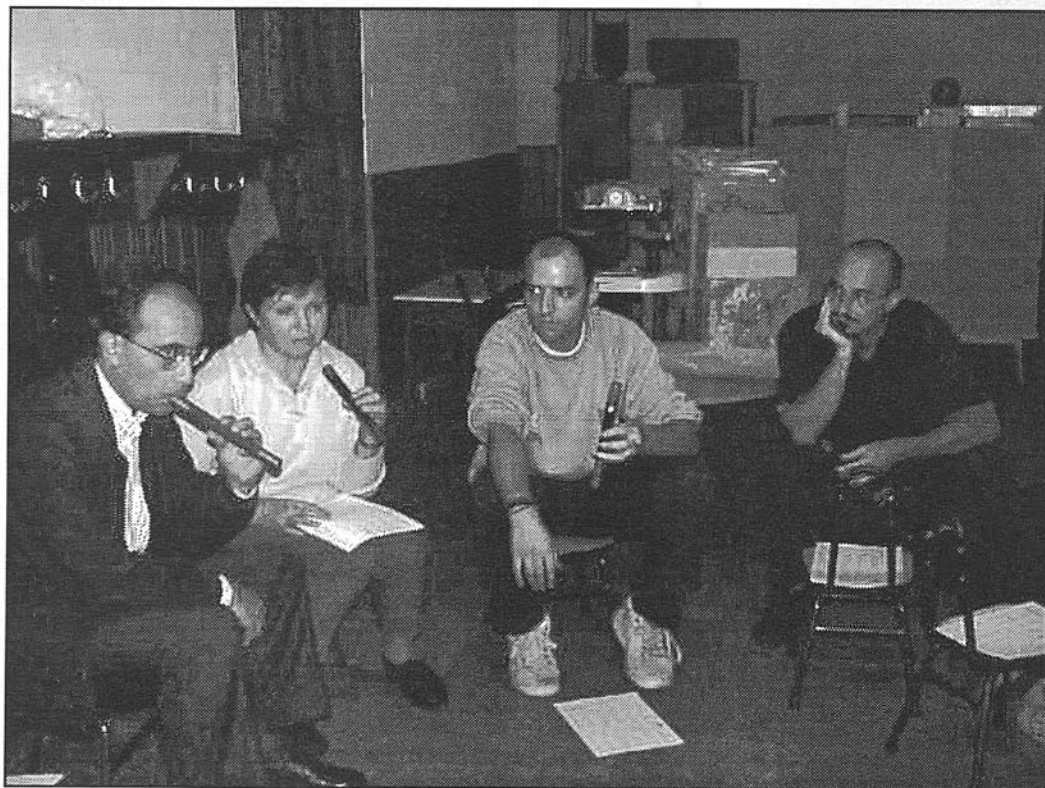
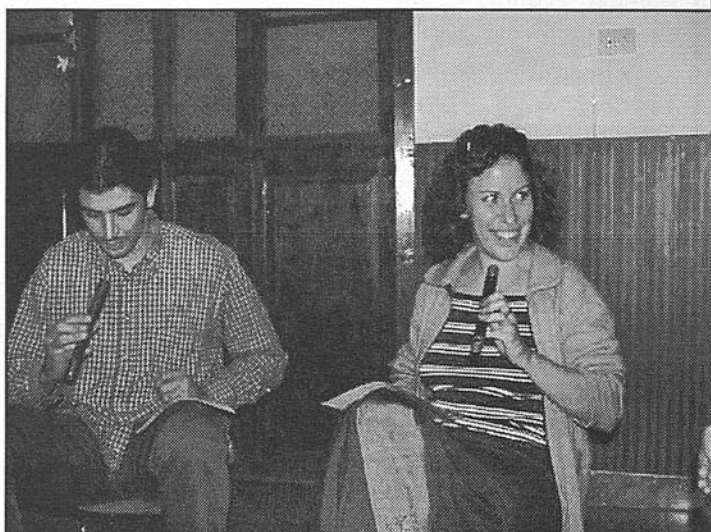
Un grapat de mariers i marieres es reuneixen els dimarts a vespre a Ca Ses Monges i miren de marejar els veïns bufant a tants de fobiols com fabiolers hi ha. Prest ja començaran a tocar cançons. I si no s'aturen llavors ho volen provar amb les xeremies.

Això és una iniciativa del'àrea de Cultura de l'Ajuntament de Maria la qual es posà en contacte amb el col·lectiu De Festa el qual és subvencionat pel Consell de Mallorca.

Pere Joan Martorell és el mestre que ensenya a sonar fobiols i xeremies

L'objectiu és que prest puguem tenir un grapat de parelles de xeremiers que ens puguin fer retornar als sons que hem sentit sempre quan arriba la festa. I això prest ho aconseguirem si els alumnes no es cansen i el mestre, Pere Joan Martorell, tampoc.

En aquestes dues imatges podeu veure com s'ho passen de bé els alumnes i futurs xeremiers mariers.

Són una dotzena d'aprenets d'aquest antic instrument tan arrelat a la nostra terra i que el seu so ens recorda la festa.

QUE PASA AMB EL GAS-OIL I ELS PAGESOS?

Els carburants fa temps que venen pujant d'una forma desmesurada; per tant, l'economia de totes les famílies es veu molt afectada.

El cas dels pagesos, però, encara és molt pitjor, ja que venim patint una greu crisi de preus com a conseqüència de la mala gestió dels governats europeus; hem de pensar que els productes agraris a la Unió Europea (UE) han davallat el darrer any un 4'6%, a Balears però, la situació encara és molt pitjor, ja que som els pagesos amb la renta més baixa de l'estat espanyol, i per tant de la UE, agreujada enguany amb la sequera més dura del darrer segle.

A més el gas-oil-b, que és el que utilitzam els pagesos, és el que més ha pujat aquests darrers temps, de març del 1999 a agost del 2000 va pujar un 75%, mentre la resta de benzines i gasolis només van pujar un 30% com a màxim.

Amb aquestes pujades està clar que hi ha dos grans beneficiats: les empreses petroleres i l'estat. Aquest darrer, just a Balears i amb els impostos que carrega sobre el gas-oil agrari, va recaptar més de 1.200 milions durant l'any 1999 i enguany ja duu més de 10.500 milions més del que feia comptes entrats a caixa en concepte de l'IVA del gas-oil que empram els pagesos de l'estat espanyol; a més estem veient que les petroleres s'en riuen de nosaltres a la cara fent públic que cada dia augmenten els seus beneficis, de fet, REPSOL els ha quadruplicat.

La crisi dels carburants suposa el primer crull que ha produït la globalització i el capitalisme salvatge dels darrers anys al món occidental, i evidentment, els primers grans perjudicats són les classes baixes, els petits empresaris, els autònoms, els treballadors de les petites

empreses; entre aquests hi som nosaltres, els pagesos, que necessitam omplir el dipòsit de la nostra maquinària per poder fer feina, però està clar que en aquests moments amb això hi estam perdent i ja no podem aguantar més aquesta situació; necessitam solucions ràpides, i en aquests moments, el govern espanyol té bona part de la resposta en les seves mans, simplement, el que ha de fer és deixar de fer negoci damunt el sector agrari.

En temps de crisi, com és el cas, els governs, si són socialment conscients, han de consentir deixar de recaptar per poder afavorir els sectors més dèbils de l'economia; una altra cosa és que el govern basi tota la seva política i els seus triomfs electorals en les grans macroxifres; xifres que són absolutament falses, ja que hi ha sectors molt forts i sectors que corren gran perill ja que els fonaments econòmics i infraestructurals de l'economia són molt dèbils.

És el cas del que patim en aquests moments; veiem un govern encaparrat en fer creure que tot va una seda i els sectors professionals disposats a perdre dies de feina i mobilitzarse ja que veiem perillar el nostre futur.

Les nostres reivindicacions són molt simples i impliquen un esforç mínim per el govern:

Creació d'un gas-oil, entre 40 i 45pts que no fluctuï en virtut de l'economia mundial.

És tant fàcil com això simplement que l'estat deixi de guanyar dobles damunt la nostra esquena.

Si no és així als pagesos només ens queda una opció que és la de la mobilització, que és el que farem si el govern del Sr Aznar segueix negant la supervivència al sector agrari.

Jaume Pocovi i Ripoll.

Secretari General de la Unió de Pagesos de Mallorca.

PREMIS MARIA FERRET I ELADI HOMS

La Fundació Maria Ferret es complau a informar-vos del lliurament dels Premis Maria Ferret i Eladi Homs de l'edició de 2000.

En la convocatòria d'enguany s'ha elegit per unanimitat atorgar pòstumament el Premi Maria Ferret a Xim Joy Pons (1954-1998) per la seva entrega absoluta a l'escoltisme i al guiatge, a la família i a la societat.

El Premi Eladi Homs, que reconeix una iniciativa, experiència o tasca pedagògica que s'hagi duit a terme en l'àmbit del Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca durant el curs 1999-2000, s'ha atorgat al Sant Jordi 2000. Activitat que es va dur a terme a la Porciúncula (Palma) els dies 28, 29, 30 d'abril i 1 de maig d'enguany. Fou organitzada amb la col·laboració de totes les associacions escoltes i

guies de les Balears, Associació d'Antics Escoltes, British Guides in foreign countries, British groups abroad, Escoltes de Mallorca, Escoltes de Menorca, Grupo Scout San Alonso i Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca i en la qual participaren prop de 2000 persones.

El lliurament d'aquests guardons serà dia 20 d'octubre, a les 22:20 hores, a can Gelabert (Binissalem). Abans d'aquest acte el Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca celebrarà la festa de començament de curs, al mateix lloc a les 21 hores.

Per a més informació:

Fundació Maria Ferret
Seminari 4
07001 Palma
Tel. 971725168
Fax 971724352
Correu electrònic: megm@oninet.es

XERRADETA AMB JESÚS DEL CAMPO GARCIA-CAMBA

Jesús del Campo García-Camba, és un dels personatges que surt al calendari d'enguany, exactament és el número 82.

Nasqué el 4 d'octubre del 1924 a Matute, La Rioja. Per tant ara té 76 anys. L'any 32 arribà a Maria amb companyia de la seva família. Son Pare era Apotecari i regentaren l'apotecaria fins el 42, primer al carrer de l'Església (ca l'amo en Toni Cotó) i després al carrer Antoni Maura (avui ca n'Antònia Torelló, pintora).

De Maria anaren a viure a Villaviudas (Palencia).

Tota la seva vida professional la desenvolupà a Bilbao.

El mestre que recorda més és Don Justo, i amb els amics que va fer, recorda que anaven molt a Son Bauló, sobretot durant l'estiu. També té un original de la foto. Ara, ja retirat, viu sempre a Palmanyola.

A Maria hi torna varies vegades a l'any, sobre tot per la Mare de Déu, Pàsqua, Nadal,... ja que hi té amics de llavors.

A la foto, i amb el nombre 103, hi ha el seu germà Estanislao del Campo.

Josep Ferriol Torelló

UNA LLIÇÓ D'HISTÒRIA

Els qui teniu la gentilesa i també la paciència de llegir aquests escrits que de tant en tant FENT CARRERANY, en atenció a qui signa, té la delicadesa de donar-los publicitat, de segur que haureu observat com en la majoria de casos les motivacions arranquen d'uns fets recents que es relacionen amb altres més o manco semblants succeïts en temps passats.

COM PER EXEMPLE:

a. Contemplar un grup de nins dirigits per la seva mestressa, dedicats a la neteja del jardí de la seva —de la meva— escola, ens transporta a setanta anys enrera quan, juntament amb altres companys i dirigits per aquell inoblidable mestre, en Madrigal, anàrem fent el mateix treball moltíssimes de vegades.

b. El comportament encomiable d'uns treballadors del nostre Ajuntament, prestant atenció a observacions fetes per uns veïns en relació a uns arbres del carrer, fa recordar el desastre d'en Napoleó a Waterloo, infortuni causat per la caparrudesca d'un general ofuscat per un sentiment de disciplina "bèstia" que es negà a prestar atenció a les recomanacions dels seus ajudants quan aquests, com es comprovà després, estaven del tot encertats en les previsions.

c. La càrrega que en Jaume Matas, aleshores president de la nostra comunitat, ens endosà a tots els illencs (460 milions de pessetes, més els privilegis de beneficis fiscals a favor dels "REGALADORS") com ajuda per a l'adquisició del nou iot reial, ens fa recordar el DURO (5 pessetes) que ens costà la LAUREDADA DEL CAU-DILLO.

d. L'absolució per un TRIBUNAL SUPERIOR —el fet més recent— a favor d'un polític marier, ens recorda —i ens revolta— l'injusta condemna anterior, alhora que ens convida a exclamar allò de "NO ES POT DIR BLAT FINS QUE ÉS DINS EL SAC I BEN LLIGAT", així com, també, sumar-me a aquella afirmació d'en Pere Sureda -un 10, Pere i una abraçada,- quan escriu allò de: "HAGUÉS ESTAT MILLOR CALLAR".

IDÒ BÉ:

Seguint pel mateix carrerany anirem analitzant i comentant respecte d'un altre fet amb el que em vaig topar aquests dies passats.

COM ÉS:

Si pujau per la Plaça des Pou observareu que al balcó de LA SALA, seguint el mateix que alguns particulars han

fet respecte dels seus balcons o finestres (esperem que l'any que ve l'exemple es multipliqui) s'hi ha col·locat una tela que cobreix tota la seva extensió. Però si us hi fixau més detingudament notareu que així com a les cases particulars aquesta tela que simbolitza la bandera de Mallorca duu marcades les barres vermelles i grogues en sentit perpendicular, a la tela que cobreix el balcó de LA SALA, aquelles van en sentit horitzontal. I aquest detall — l'horitzontalitat de les barres — abans de seguir endavant, vull fer constar que això del sentit de les barres no és atribuïble a error o descuit, com succeí en el meu cas particular, com veurem més endavant, que si va ser per col·locació inadequada dels canonets que formaven la cortina. Col·locar una tela llistada d'alguna extensió no es pot fer sempre en sentit normal, això ho veiem a totes les manifestacions quan al cap hi van els dirigents de torn sostenint la tela, ja sia pancarta o bandera, que va de banda a banda de carrer; i si ho voleu, més encara, ho contemplam a ca'n Barça, quan estenen aquella bandera quilomètrica per sobre els caps dels "culés", bandera on les barres baugrantes no poden anar en el sentit que figuren a les camisetes dels jugadors, o sia en sentit perpendicular. Faig aquesta observació per si surt qualcú dient: ... ja torna ser aquest esquitarell cercant ossos al lleu, a assenyalar inconvenients...!, d'acord?) em du, aquest detall, repetesc, a recordar un fet, al temps que curiós, també il·lustratiu, del qual vaig ser coprotagonista allà pels anys de la TRANSICIÓ. Temps en què un grup de joves — "brusquers" els deien — valerosos, sense recursos intentaren organitzar un parell polític, on les prèdiques consistien en la reivindicació dels nostres DRETS com a País, com a mallorquins; prerrogatives que ens foren negades, prohibides per un poder central, representat per un rei capriciós i absolut que volgué borrar per la força de les armes el nostre passat cultural, polític, lingüístic, etc. Joves que vaig tenir la sort de tractar en diverses ocasions, ja que entre altres coses, un servidor, en aquell temps, regentava un comerç allà pel Call de Ciutat, pas obligat per seguir cap al Temple, on tenien la seu el partit aquells "pessemeros" nacionalistes. I a més, per les festes de Sant Sebastià, necessitats que estaven d'alguns diners, tota vegada que el seu partit per no ser estatal no tenia cap classe d'ajudes dels grossos, ajudes que sí tenien els altres, se subministraven a la nostra botiga de botifarrons, llangonisses i cansalada per, a les torrades del temple, Sant Francesc i Santa Eulària, fer de mercaderets, aconseguint així uns doblers indispensables per seguir endavant en el seu camí. Joves que amb tot mereixement ocupen avui càrrecs importants a la nostra Comunitat.

I relacionat amb aquest "moviment" va l'anècdota que tenc la satisfacció de contar-vos:

Un d'aquells dies, allà pels anys 80, devers migdia, les poques hores que el sol il·lumina el carrer de Montision,

s'aturà davant el portal de la botiga un d'aquells joves, més ben dit, una joveneta, de tants que per allà circulaven, a contemplar una cortina que penjava d'aquell portal; cortina que jo mateix, pacientment, havia confeccionat unint aquells canonets que es poden adquirir a les botigues d'articles generals, juntant-los un a un amb un petit ganxet, formant així unes fileres que col·locades una vora l'altra formava la cortina del color i forma desitjada. I per això vaig compondre-ho de manera que formassin la quadribarrada, o sia, la bandera de Mallorca. I com anava dient, aquella al·lota al temps que contemplava la cortina delicadament i aproximant-se allà on estava o sia vora el portal, de sobte em preguntà: "A que ho heu fet amb tota la intenció?" ... I un que ja no era cap al·lot, assimilant la pregunta, exclamà: "Naturalment, al·loteta!. O creieu que solament podeu ser els joves els que us sentiú, primer que res, nacionalistes, o sia mallorquins?... Sí senyoreta... Aquí està penjada la nostra senyera! I perquè ho sàpigues, els que ja no som tan joves també tenim dret a sentir-nos nacionalistes, a pesar d'haver cantat tantes vegades allò d'"Espanya una"... T'ha agradat". I (us asseguro que mai no he oblidat aquell moment) aquella al·lota que un no coneixia i que mai més no he tornat a veure, acostant-se cap a mi, em donà una besada... per continuar dient-me: "Escoltau, però, i permeteu-me que us faci saber que la quadribarrada té disposades les barres en sentit vertical i no horitzontal com vós, erròniament, les haveu col·locades". I aquí em donà una lliçó d'història, explicant-me la llegenda d'aquell rei que mullant la mà dins la ferida sagnant dugué els quatre dits a fregar-los sobre la seva túnica groga, de dalt a baix, marcant les quatre barres vermelles amb la seva sang... I així conta la llegenda que va néixer la bandera d'Aragó, de catalunya, de València, de Mallorca...

I res més. Contada l'anècdota, que és l'únic fi d'aquest escrit, que com hem dit surt dels records, i donar-li publicitat, cosa que és com una expansió per aquest que us saluda, us desitja molts d'anys de vida amb salut i harmonia.

Miquel Oliver i Roig

Maria, 12 d'octubre de 2000

PD. -I, recordau-ho "ESPAÑA VA BIEN", ens repeteixen i repeteixen. També en temps passats, record que ens deien i repetien: "No presumas de patriotismo, si no tienes un hijo Flecha". I els que no teníem fills no ho enteníem. O s'és, o no s'és! Condicionar, per què?... Com ara tampoc entenem -i crec que som molts- això de "Espanya va bien". Com ho podem entendre si sabem que el butà ens costarà 300 pessetes més, i que al rei li augmentaran (El dia del Mundo, 8-X-00) a raó d'un tres i mig per cent, i als pensionistes i funcionaris, l'augment serà tan sols d'un dos per cent. Si això és anar bé, com diria l'amo en Pere Antoni: "Anau a pasturar per un altre sementer..."

CARRERANY ESPORTIU

SETEMBRE RADIANT

Després de l'estrepitós fracàs, a nivell de participació, en les jornades d'estiu (quelcom va fallar), el mes de Setembre ens il·luminà amb força.

Guillem Payeras i Jeroni Bergas repetiren els triomfs de l'any passat en els torneigs de les Festes de la Mare de Déu. Guillem Payeras s'imposà en el XI Torneig Infantil d'Escacs, disputat pel Sistema Suís a la distància de sis rondes i a deu minuts per jugador, comptant amb la presència de 23 jugadors. Jeroni Bergas, per la seva part guanyà el IX Torneig Social Blitz (partides de cinc minuts per a cada jugador), els dotze jugadors es disposaren en dos grups de sis i disputaren una lliga prèvia per a determinar els emparellaments en les eliminatòries decisives. El cartell dels torneigs va ésser premonitori amb el dibuix de les peces d'escacs refugiant-se de la pluja sota un escaquer plegat en v invertida. Del torneig blitz només es va poder jugar a la fresca la final i la disputa del tercer i quart lloc. A l'hora del lliurament de premis hi va haver xiulets pel guanyador i els rivals maquinen no deixar-ho participar l'any que ve (va ésser la cinquena victòria consecutiva). Malgrat això, el protagonista confessà que dels sis torneigs blitzs aquest darrer ha estat en el qual ha tingut més dificultats per imposar-se.

XI Torneig Infantil

1. G. Payeras (1986) 6
2. Bernat Roig (1993) 5
3. Josep Oliver (1989) 4
4. G. Company (1992) 4
5. Joan Ramis (1992) 3'5
6. Jaume Bergas (1986) 3'5
7. Antònia Pozo (1989) 3'5
8. M. A. Bergas (1988) 3'5
9. Miquel Mas (1992) 3'5
10. Pere Ferriol (1987) 3'5

IX Torneig Social Blitz

1. Jeroni Bergas (+10=2-1)
2. Miquel Mascaró (+8=1-2)
3. Gaspar Mas (+10=0-4)
4. Francesc X. Mestre (+9=1-6)

II Matx Fadrins-Casats. El dissabte dia 23 de Setembre, després d'onze anys, es disputà un nou matx Fadrins-Casats entre els escaquistes mariers. Els casats es prengueren complida revenja i estomacaren als fadrins, imposant-se amb esglaïosa claredat per set victòries a dues.

XX Torneig Obert Sa Fira'2000. El dissabte dia 30 de Setembre, canviarem la Plaça des Pou per "Es Racó de Ca's Metge Monjo" i va suposar pujar un esglaó més en l'escala de l'èxit i prestigi del nostre torneig. 62 participants,

XX Torneig Sa Fira 2000 al "Racó de Ca's Metge Monjo"

als quals s'imposà Joan R. Galiana, que va estat a punt de veure's superat pel jovenet, i revelació del torneig, J. C. Fraga. Els principals favorits assoliren la tercera, quarta i cinquena plaça. Na Mònica Calzetta, actual campiona d'Espanya femenina i guanyadora de la darrera edició, tingué una molt discreta actuació, classificant-se en el quinquè lloc de la general. Els locals com cada any, a la jornada matinal intentant lluitar pels primers taulers i en la jornada d'horabaixa dedicant-se a la classificació local.

Resum de la classificació:

1. Joan R. Galiana (Tròpic)	7	18. Jeroni Bergas	5
2. José C. Fraga (S. Dameto)	6'5	24. Pere A. Buñola	4'5
3. Pere Mascaró (Alcúdia)	6'5	25. Miquel Mascaró	4'5
4. Lester Tattersall (Venècia)	6'5	27. F. X. Mestre	4'5
5. A. Martínez (Venècia)	6	31. Gaspar Mas	4
6. Antoni Pont (Tròpic)	6	32. M. Munar	4
7. José Oneto (Alcúdia)	6	45. Guillem Payeras	4
8. Joan Gayà (Tròpic)	5'5	54. Miquel Ferriol	3
9. Bernat Nadal (Alcúdia)	5'5		
10. A. Ducrós (Josep Sureda)	5'5		

Escacs Actualitat:

PACO VALLEJO CAMPIÓ DEL MÓN Sub-18.

Aquell menorquí menut de set anys que al Juliol de 1990 es proclamà a Maria de la Salut, Campió de Balears Cadet, s'ha convertit a l'Octubre de l'any 2000 a Oropesa del Mar (Castelló) en nou campió del món sub-18. I actualment es troba a Istanbul participant amb la selecció olímpica

Paco Vallejo, campió del món sub-18, jugant una partida a Maria el juliol de 1990

espanyola en substitució de Miquel Illescas, un altre conegut nostre, que actualment és el preparador i analista de Vladimir Kramnik, número dos del món, en el matx que l'enfronta al número ú, Gari Kasparov, disputant-se la corona de campió del món, però no sabem de quina associació, ni amb quanta legitimitat. Per la seva banda, Na Mònica Calzetta defensarà el tauler número ú de la selecció olímpica espanyola femenina.

Bones actuacions dels nostres escaquistes al Campionat de Mallorca. Cal qualificar de molt destacades les actuacions dels nostres representants en el Campionat de Mallorca individual que enguany es cele-

bra en el Casal de Ca'n Gelabert de Binissalem. Guillem Payeras ha aconseguit una victòria a la tercera categoria, deixant escapar la victòria en la primera jornada per confiar-se quan portava una clara avantatge de tres peons. Monserrate Munar (campió de Tercera l'any passat), marxa al capdavant de la segona categoria amb dues victòries; i s'està convertint en un especialista en guanyar les partides perdudes. La de Jeroni Bergas a Preferent la premsa local va encarregar-se de qualificar-la de sorprenent al vèncer a la primera ronda al número dos. També va estar a punt de donar un ensurt al número tres quan portava una posició molt favorable i més d'una hora d'avantatge de rellotge quan sols portaven deset jugades, però es va confiar i es va deixar penjada una torre, cosa que aprofità el contrari per a anotar-se el punt.

Jeroni Bergas - Alejandro Martínez: 1. e4, c5 2. Cf3, e6 3. d4, cd4 4. Cd4, Cc6 5. Cc3, Dc7 6. Cdb5, Db8 7. a4, a6 8. Ca3, Cf6 9. Ad3, d6 10. 0-0, Ae7 11. Rh1, d5 12. f4, Cb4 13. e5, Cd7 14. Dg4, g6 15. Ae3, Cc5 16. Ae2, Cc6 17. Af3, Ad7 18. Tad1, Dd8 19. Dh3, Da5 20. Ad2, Db6 21. g4, Db2 22. Ta1, Db6 23. Tfb1, Dd8 24. Ce2, f6 25. ef6, Af6 26. f5, Aa1 27. Ta1, Df6 28. Ac3, e5? 29. Cf4!., Ce7 30. Te1!, Ce4 31. Ae4, de4 32. Cc4, Dc6 33. Ce5, Dc7 34. Cfg6, Cg6 35. Cg6, 0-0-0 36. Ch8, Dc4 37. De3, Tg8 38. h3, Ac6 39. Rh2, h5 40. Cg6, hg4 41. Ce7, Rc7 42. Dg3 (1-0)

Jeroni Bergas Ferriol

FUTBOL BENJAMÍ

Aquest és l'únic equip que enguany participa en competicions oficials a Maria, entrenats per en Martí, en Pere des Carreró i en Pedro Felipe. Ara ja han jugat quatre partits i aquests han estat els resultats:

MARIER- CALA MILLOR	2-6
ARTÀ - MARIER	4-3
LLORET - MARIER	2-4
MARIER - MONTUÏRI	2-3

I la classificació és la següent:

Benjamins F7 Pob. D

PETRA-LLORET	2-3
MANACOR-CARDASSAR	13-0
PORTOCRISTO-VILAFRANCA	0-11
CALA MILLOR-ESCOLAR	5-2
ARTA-MANACORINS	2-0
MARIER-MONTUÏRI	2-3

1. MANACOR	4	4	0	0	37	4	12
2. Cala Millor	4	3	1	0	19	7	10
3. Artà	4	3	1	0	14	6	10
4. Vilaf Franca	4	3	0	1	28	8	9
5. Lloret	4	2	1	1	12	9	7
6. Montuiri	4	2	1	1	12	9	7
7. Escolar	4	2	0	2	18	18	6
8. Manacorins	4	1	0	3	13	15	3
9. Marier	4	1	0	3	11	15	3
10. Cardassar	4	1	0	3	4	26	3
11. Petra	4	0	0	4	5	26	0
12. Portocristo	4	0	0	4	1	31	0

El comerç, obert a la nostra llengua

L'activitat comercial ofereix moltes oportunitats d'usar la nostra llengua. Comprar, vendre, etiquetar un producte o fer-ne la promoció... són accions econòmiques, però també comunicatives. I nosaltres, clients, comerciants i productors, podem decidir que siguin en català.

Perquè vendre o comprar no suposi haver de renunciar a la nostra llengua; perquè tothom sàpiga que els nostres productes són d'aquí; perquè els arribats de fora puguin aprendre el català.

Perquè és així com som.

El Govern de les Illes Balears i els **consells insulars** posen a disposició dels comerciants i dels productors cursos de català, materials divulgatius i ajuts econòmics per a l'etiquetatge i la retolació en la nostra llengua.

Informau-vos dels ajuts que s'ofereixen i dels terminis per sol·licitar-los:

Direcció General de Política Lingüística

971 17 73 91

btorres@dgcultur.caib.es

Consell de Mallorca

971 22 91 48

nlinguistica@conselldemallorca.net

**Consell
de Mallorca**

**GOVERN
DE LES ILLES BALEARS**

Conselleria d'Educació i Cultura
Vicepresidència i Conselleria d'Economia,
Comerç i Indústria

Quatre illes,
un país
cap frontera